

ยิ่งให้ ยิ่งได้

ยิ่งให้ ยิ่งได้

ปัญญาอันตกิกขุ

ยิ่งให้ ยิ่งได้

ปัญญานันทภิกขุ

จัดพิมพ์โดย

กองทุนศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา

วัดชลประทานรังสฤษฎ์

กองทุนห้องสมุดศาลาจำปรีรัตน์

วัดชลประทานรังสฤษฎ์

กองทุนเสถียรธรรม เสถียรธรรมสถาน

ท่านผู้ใดเห็นคุณค่าของหนังสือนี้

ประสงค์จะช่วยเผยแพร่เป็นธรรมทาน

ติดต่อโดยตรงที่

ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษฎ์

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

โทร. ๕๘๓-๔๒๔๓, ๕๘๔-๓๐๗๔

พิมพ์ที่ ห.จ.ก.เอส.อาร์ พรินติ้ง โทร. ๕๘๔-๒๒๔๑

ยิ่งให้ ยิ่งได้

ปัญญานันทภิกขุ

คนเราทุกคนที่เกิดมาในโลก เราก็ก
ได้รับประโยชน์จากสิ่งต่างๆ เพื่อการดำรง
ชีวิต ต้นไม้ก็ให้ประโยชน์แก่เรา ดวง
อาทิตย์ก็ให้ความอบอุ่น ให้ความร้อน
ความร้อนนี้ทำให้สิ่งที่มีชีวิตอยู่ได้ ถ้าไม่มี
ความร้อนต้นไม้ก็ตาย คนก็ตาย น้ำก็จะไม่
กลายเป็นไอ แล้วก็จะไม่มีฝนตก ความ
ชุ่มชื้นในโลกก็จะหายไป

ในโลกที่เราอยู่อาศัยนี้ยังมีความ
 ร้อนจากดวงอาทิตย์พอเหมาะพอควร
 คือไม่ร้อนเกินไป เรายังอยู่ได้ ชีวิตสมบูรณ์
 นั่นคือสิ่งที่เราได้รับจากสิ่งนั้น อะไร ๆ ที่
 อยู่รอบตัวเรานั้น ถ้าเราคิดดูให้ดีแล้ว
 เราจะมองเห็นว่ามันให้อะไรแก่เรา

คนที่อยู่ร่วมกันก็ให้กันอยู่ตลอดเวลา
 คุณแม่ให้ชีวิตแก่เรากับคุณพ่อร่วมกัน
 เมื่อเราเกิดมาแล้วเราดูดน้ำนมจากแม่
 แม่ให้ชีวิต ให้อาหาร ให้ความอบอุ่น
 ทางกาย ให้ความรู้ความสามารถ ให้
 การศึกษาเล่าเรียนจนกระทั่งเราเติบโต
 เป็นผู้ใหญ่ นั่นก็คือท่านให้แก่เรา

เราอยู่ในสังคม คนทั้งหลายก็ให้

ความสุขแก่เรา ความสุขที่ได้รับจากคนอื่นก็คือความเมตตาปรานี ที่เขามองเราเป็นเพื่อนเป็นญาติเป็นมิตร เขาไม่มองเราเป็นศัตรูผู้มุ่งร้าย แต่เห็นว่าเป็นเพื่อนกัน ร่วมเกิด ร่วมแก่ ร่วมเจ็บ ร่วมตายด้วยกัน เมื่อเราเกิดทุกข์ยากลำบากในเรื่องอะไร ๆ เขาก็ให้ความช่วยเหลือ

เช่น น้ำท่วมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คนที่อยู่ในสภาพที่ไม่ลำบาก ได้รับความสุขความสบาย ก็เฉลี่ยความสุขไปให้แก่คนเหล่านั้น ส่งข้าวสาร เสื้อผ้า ทยุกยาไปช่วยเหลือ คนเหล่านั้นก็มีความสุขใจว่า “พวกเราไม่ได้อยู่โดดเดี่ยว ไม่ใช่คนที่เป็นส่วนเกินของสังคม มีคน

ช่วยเหลือเจือจุนแก่เรา” เขาก็ได้รับความสุขทางใจ

เมื่อเขาได้รับความสุขทางใจจากการกระทำอย่างนั้น เขาก็จะกระทำสิ่งนั้นต่อไป เพราะเขารู้ว่าทำอย่างนั้นได้สุข เขาก็จะทำสิ่งนั้นแก่คนอื่นต่อไปอีก มันส่งทอดกันไปโดยลำดับ เราก็ได้รับความสุขในสังคม ความสุขที่เราได้รับนั้นเกิดจากบุคคลผู้ประพฤติธรรม

ถ้าคนไม่ประพฤติธรรม ก็จะทำแต่ความทุกข์ความเดือดร้อนให้แก่บุคคลอื่น แต่ถ้าเขาประพฤติธรรม มีธรรมะเป็นหลักครองใจตามหลักศาสนาที่เคารพนับถือ จิตใจก็โอบอ้อม เห็นคนอื่นเหมือน

กับตนเอง รู้สึกว่า“เราต้องการอะไร คนอื่นเขาก็ต้องการอย่างนั้น”

เช่นเราต้องการความสุข คนอื่นเขาก็ต้องการความสุข เราไม่ต้องการความทุกข์ คนอื่นเขาก็ไม่ต้องการความทุกข์ เมื่อเราต้องการความสุขก็ต้องช่วยให้คนอื่นเป็นสุข การช่วยให้คนอื่นเป็นสุข คือการช่วยตัวเอง คือช่วยให้เราเป็นสุขด้วย ในขณะใดที่เราทำอะไรที่เป็นประโยชน์เป็นความสุขแก่ผู้อื่น เรายุ่สึกปลื้มใจ เบาใจ โปร่งใจ มีความสบายเหลือเกิน บางทีก็สบายไปหลายวัน นึกถึงที่ไรแล้วก็ปลื้มอก ปลื้มใจ ว่าเราได้ทำอะไรที่เป็นประโยชน์เป็นความสุขแก่ผู้อื่น

การทำอะไรให้ผู้อื่นเป็นสุขนั้นเรียกว่าเป็นหน้าที่ หน้าที่ของมนุษย์นี้ก็คือการทำให้คนอื่นเป็นสุขนั่นเอง การทำให้คนอื่นมีความสุขแม้สักชนิดหนึ่ง นอกเหนือหน้าที่ ปฏิบัตินอกกลุ่มนอกทาง ไม่ใช่สิ่งที่สังคมต้องการ หน้าที่ของเรานั้นมีอย่างเดียวกันว่า ทำอย่างไรที่จะให้เพื่อนมนุษย์ได้รับความสุขความสบาย ปราศจากทุกข์โศกโรคภัย ให้อยู่กันฉันท์พี่น้อง นั่นคือหน้าที่

ถ้าคนเราทุกชาติ ทุกภาษา ทุกเพศ ทุกผิวพรรณ มีความคิดตรงกันในแนวนี้ว่า เราเกิดมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ แล้วหน้าที่ที่สำคัญก็คือทำอะไร ๆ ให้เพื่อน

มนุษย์มีความสุขใจ ถ้าเรามีหลักการ
 ประจําใจในรูปอย่างนี้ เราเบียดเบียนกัน
 ไม่ได้ เราจะฆ่าใครไม่ได้ จะไปลักของใคร
 ก็ไม่ได้ จะไปประพฤตฺติผิดในทางกามก็ไม่ได้
 จะพูดโกหกหลอกลวงใครก็ไม่ได้ จะ
 ตีมกินสุราเมรัยจนเมามาย หาความ
 ทุกข์ให้แก่ครอบครัวก็ไม่ได้ เพราะเรามี
 ความสำนึกว่ามันไม่ใช่หน้าที่ของเราที่
 จะกระทำเช่นนั้น

หน้าที่ของเรานั้นอำนวยแต่ความ
 สุขความสบายให้แก่คนทุกคนที่เรา
 เข้าไปเกี่ยวข้อง

พ่อบ้านมีหน้าที่อำนวยความสุขให้
 แก่ครอบครัว แม่บ้านก็มีหน้าที่อำนวย

ความสุขให้แก่ครอบครัว ลูกก็มีหน้าที่ที่จะ
ประพฤติปฏิบัติให้คุณพ่อคุณแม่สบายใจ

ครูมีหน้าที่ที่จะทำให้ศิษย์เจริญงอก
งามด้วยความรู้ความฉลาด ด้วยความ
ประพฤติดี ให้ศิษย์มีความภูมิใจในทางที่
ถูกที่ชอบ ศิษย์มีความสำนึกว่าเราเป็นผู้ที่
มีความเกี่ยวข้องกับคุณครู ก็จะทำอะไรทุก
อย่างให้คุณครูสบายใจ เช่นตั้งใจเล่าเรียน
มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อครูอาจารย์
ประพฤติสิ่งที่ถูกที่ชอบ ครูก็สบายใจ มี
ความสุขใจ

เราคิดในเรื่องนี้แล้วมันสบายทั่วหน้า
ไม่ว่าเราจะอยู่ ณ ที่ใด เกี่ยวข้องกับใคร
เราก็คิดไว้ในใจว่าหน้าที่สำคัญของเรา

นั่นคือ การทำคนอื่นให้มีความสุขความสบาย การทำอะไรให้คนอื่นมีความสุขนั้นแหละคือการปฏิบัติชอบในฐานะที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

แต่ว่าคนเรายังไม่ค่อยได้คิดถึงในแง่นี้ ไม่เอาปัญญาส่วนนี้มาใส่ไว้ในใจ มีความคิดว่า ตัวได้ คนอื่นช่างเขา ตัวสบายแล้ว คนอื่นช่างเขา ถ้าคิดอย่างนี้เขาเรียกว่าไม่มีน้ำใจคิดถึงเพื่อนมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ที่เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิดแก่ เจ็บ ตายด้วยกัน

เราอยู่คนเดียวไม่ได้ เราจะสุขคนเดียวไม่ได้ เราจะมั่งมีคนเดียวก็ไม่ได้ อะไรๆ เป็นของคนคนเดียวไม่ได้เพราะมนุษย์

เป็นสัตว์สังคม หมายความว่า ต้องอยู่ร่วมกัน แยกกันอยู่ไม่ได้ การอยู่ร่วมกันนั้น ตั้งแต่ครอบครัว เป็นหมู่บ้าน เป็นตำบล เป็นจังหวัด เป็นประเทศ

อันคนที่อยู่ในสังคมนั้น จะต้องมีความคิดให้เหมือนกันว่า เราอยู่เพื่อผู้อื่น ไม่ได้อยู่เพื่อตัวเราเอง ถ้าเราคิดว่าเราอยู่เพื่อผู้อื่น เราจะเป็นสุข แต่ถ้าเราคิดว่ากูอยู่เพื่อกู มันก็เดือดร้อนวุ่นวาย เพราะมีความเห็นแก่ตัว ไม่เสียสละเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ผู้อื่น

ในแง่ธรรมะ ในแง่จริยศาสตร์นั้น เราควรจะต้องว่าคนอื่นก่อน เราที่หลัง ทำให้คนอื่นเป็นสุขก่อน แล้วเราจะพลอย

สุขกับคนนั้น ทำให้คนอื่นสะดวกสบาย
แล้วเราจะพลอยได้ความสุขความสบาย
จากคนนั้น แต่ถ้าเราเอาความสุขเสียก่อน
เราจะไม่มีความสุข เพราะว่าการกระทำ
เช่นนั้นมันกระทบกระเทือนต่อคนอื่น การ
กระทำอะไรกระทบกระเทือนต่อความ
สงบสุขของคนอื่น เป็นการกระทำที่ไม่
ชอบไม่ควร เป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ

แต่ถ้าถ้าเราจะทำอะไร เราก็ต้องคิด
ว่ากิจที่เราจะกระทำนี้ จะกระทบกระเทือน
ใครบ้าง จะเกิดความทุกข์ความเดือดร้อน
แก่ใครบ้าง เรียกว่า “เอาใจเขามาใส่ใจเรา
เอาใจเราไปวางในใจของเขา” ไม่คิดเห็น
แก่ความสุขส่วนตัว แต่คิดว่าเมื่อเราจะ

ได้อะไรก็ขอให้คนอื่นได้กันด้วย ได้สุขกัน
 หลาย ๆ คน ได้ความมั่งมีก็ขอให้กระจาย
 ความมั่งมีออกไป ปัญหาสังคมก็จะไม่สับสน
 วุ่นวาย แต่ว่าจะอยู่ด้วยกันฉันท์พี่น้อง มี
 แต่ความสงบสุข

สมมติว่าเราเป็นคนที่มีเงินมีทอง
 แล้วเราก็ไปลงทุนทำงาน เราก็จะเสียเงิน
 งานผลที่ได้รับนั้นให้แก่คนทำงานทั่วถึง
 ให้ความสุขแก่เขา ในเรื่องการเป็นการอยู่
 เขาเรียกสมัยนี้ว่า“สวัสดิการ” ทางอาหาร
 เสื้อผ้า หยูกยา เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย หรือว่า
 เวลาเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว เราก้ช่วย
 เขาในเรื่องอย่างนั้น การทำเช่นนั้นจะทำ
 ให้ทุกคนรักกัน เห็นอกเห็นใจกัน เมื่อคน

เรารักกันแล้วงานมันก็ดีขึ้น เพราะต่างคนต่างคิดว่า เราทำเพื่อผู้อื่น ไม่ได้ทำเพื่อตัวเราเอง นั่นแหละคือ หลักการสำคัญในทางศาสนา ไม่ว่าศาสนาใด เราจะศึกษาธรรมะในศาสนาต่างๆ ศาสดาทั้งหลายนั้น เป็นบุคคลตัวอย่างในทางเสียสละประโยชน์ความสุขส่วนตัว ไปสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นความสุขแก่ผู้อื่น

ให้เราพิจารณา เช่นว่าพระพุทธเจ้าที่เราเคารพสักการะในฐานะเป็นบรมครูของเราทั้งหลายนั้น ชีวิตของพระองค์เริ่มต้นด้วยอะไร เริ่มต้นด้วยการเสียสละประโยชน์สุขส่วนตัวพระองค์ เพื่อไปแสวงหาสิ่งอันจะเป็นประโยชน์เป็นความสุข

แก่ผู้อื่น คือการเสด็จออกไปบวชนั่นเอง การเสด็จออกไปบวชของกษัตริย์นี้มันไม่ใช่เรื่องธรรมดา พระองค์แม้จะยังไม่ได้เสวยราชย์ แต่ก็อยู่ในฐานะมกุฏราชกุมาร มีความหวังว่าจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินเมื่อพระราชบิดาสวรรคต

แต่ว่าพระองค์ไม่ต้องการสิ่งนั้น เพราะเห็นว่าการเป็นพระเจ้าแผ่นดินนั้นจะทำประโยชน์ได้ก็ในวงจำกัด ไม่กว้างขวางทั่วไป แล้วก็จะไปทำในเขตอื่นก็ไม่ได้ พระองค์เห็นว่ามันคับแคบเต็มที สู้ออกไปเป็นนักบวช เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้ไม่มีขอบเขตในที่อยู่อาศัย ทำอะไรได้ทั่วไปทุกรัฐ ทุกแคว้น ทุกประเทศ

ไม่มีใครรังเกียจ เพราะนักบวชนั้นไม่เป็น
 เสนียดจัญไรของโลก นักบวชเป็นผู้มีสภาพ
 จิตใจสงบ สะอาด สว่าง อยู่ด้วยปัญญา
 ด้วยเหตุผล เป็นผู้เสียสละประโยชน์สุข
 ส่วนตนเพื่อประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น

พระองค์ทรงคิดในแ่งนั้น จึงได้หนี
 ออกไปบวชในป่า ดำรงชีวิตอย่างง่าย ๆ
 ฝ้านุ่งผ้าห่มก็มีไม้ก่ีขึ้น มีบาตรใบหนึ่ง
 ที่หลับที่นอนไม่ประจำ นอนใต้ต้นไม้
 นอนตามถ้ำตามภูเขา หรือเรือนร้าง หรือ
 ลอมฟาง บางทีก็อาศัยโพรงไม้เป็นที่พัก
 เวลาว่างก็ทรงคิดค้นในทางธรรมะว่าจะ
 ทำอย่างไรจึงจะดับทุกข์ได้ คิดค้นไป
 นานก็ได้พบความจริงของสิ่งนั้นประจักษ์

แจ่มแจ้งใจของพระองค์ และเมื่อประจักษ์แจ่มแจ้งใจแล้วบรรลุความเป็นพุทธะ ซึ่งหมายความว่า เป็นผู้รู้ เป็นผู้ตื่น เป็นผู้มีความเบิกบานแจ่มใส แล้วพระองค์ยังเผื่อแผ่สิ่งที่พระองค์ได้พบนั้นไปแก่ชาวโลก

ถ้าพูดตามภาษาในสมัยนี้ก็เรียกว่า “รับใช้มหาชน” เขาพูดกันอย่างนั้น แต่สำหรับพระพุทธเจ้า เราไม่เรียกว่า “ไปรับใช้” แต่ “ไปช่วยเหลือมหาชน” ให้พ้นจากความมืดบอด ความหลงผิด ความเข้าใจผิดในการดำเนินชีวิต ชี้ทางถูกต้องชอบให้เขาเดิน และเขาได้เดินตาม ก็เป็นความสุขสำหรับบุคคลผู้นั้น และเป็นความสุขสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลผู้นั้น

พระองค์เสด็จไปชี้ทางให้แก่พระราชา ว่าควรจะทำอย่างไร ควรจัดให้คนอยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างไร ไปชี้ทางให้แก่ท่านเศรษฐีมั่งมีทรัพย์สมบัติ ซึ่งปกติมักจะเหนียวหน้อย พระองค์ก็ไปสอนให้เสียสละให้เห็นความสุขของเพื่อนมนุษย์เหมือนกับความสุขของตนเอง แล้วก็ช่วยเผื่อแผ่สิ่งที่ตนมีตนได้เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่บุคคลอื่น

สอนประชาชนทั่วไปว่า “อย่าอยู่เพื่อตัวเอง แต่ให้อยู่เพื่อผู้อื่น” ตัวเราเองนั้นอาศัยผลประโยชน์จากการทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นนั้นแหละ มันก็มีผลพลอยได้เกิดขึ้นแก่ตัวบุคคลผู้นั้นด้วย

คือการให้นี่คือการได้รับ การไม่ให้คือ
การไม่ได้อะไร คนเรานั้น ถ้าให้เราจะได้
ถ้าไม่ให้แล้วจะได้อะไร เมื่อไม่ลงทุนแล้ว
มันจะเก็บเกี่ยวผลได้อย่างไร

เราไม่หว่านพืชแล้วเราจะไปเก็บ
ผลได้อย่างไร มันไม่มีทางจะหาได้ แต่ถ้า
เราหว่านพืชพืชมันกิ่งอกงาม เราก็จะได้
รับผลจากพืชที่เราหว่าน แต่ถ้าเราไม่หว่าน
แล้วเราจะได้พืชมาจากอะไรที่ไหนเล่า

อันนี้เป็นเรื่องที่จะต้องคิดให้มาก
เพราะชีวิตของคนเรานั้นไม่ได้อยู่คนเดียว
เราอยู่ในสังคม ก็ควรจะประพฤติตนให้
เป็นประโยชน์แก่สังคม ถ้าในกลุ่มชนใด
มีบุคคลประเภทที่เสียสละประโยชน์ตน

เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นแล้ว สังคมนั้นจะมี
ความสุข

พระพุทธองค์ท่านได้ทรงกระทำอย่าง
นั้น เมื่อสอนสาวกให้ปฏิบัติงานรู้แนวทาง
การสอน และปฏิบัติตนพ้นจากความทุกข์
ได้แล้ว พระองค์ก็บอกว่า

“เธอพ้นแล้วจากบ่วงอันเป็นทิพย์
จากบ่วงอันเป็นของมนุษย์ เธอทั้งหลาย
จงเที่ยวไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุข
แก่มหาชน จงประกาศแนวทางชีวิตที่
ถูกที่ชอบแก่คนเหล่านั้น คนที่มีปัญญา
มีไฟผ้าบังดวงตาน้อย ๆ มีอยู่เป็นจำนวน
มาก เพราะไม่ได้ยินได้ฟัง จึงไม่เกิด
ความรู้ความเข้าใจ

เธอก็จะไปสอนคนเหล่านั้นให้เกิด
ความรู้ความเข้าใจ อย่าไปทางเดียว
สองรูป เพราะคนน้อย ไปรูปเดียวทาง
เดียว แล้วช่วยกันประกาศแนวทางที่ถูก
ที่ชอบแก่คนเหล่านั้น”

และพระองค์ตรัสว่า “เราเองก็จะไป
เหมือนกัน” พระองค์ก็ทำงาน สาวกก็ทำ
งาน ทำงานอะไร ทำงานชี้ทางเดินที่ถูก
ต้องแก่คนทั้งหลาย เหมือนบทสวดมนต์
ที่สวดสมัยเด็ก ๆ ว่า “ชี้ทางบรรเทาทุกข์
ชี้สุขเกษมศานต์ ชี้ทางพระนฤพาน อัน
พ้นโศกวิโยคภัย”

นี่พระองค์ไปชี้ทางให้เขาเดิน ให้คน
ทั้งหลายได้เดินในทางที่ถูกที่ชอบ

นี่คือชีวิตตัวอย่าง และถ้าเราศึกษา
ชีวิตของพระองค์แล้วก็จะมองเห็นว่าทรง
ปฏิบัติพระองค์เพื่อประโยชน์เพื่อความ
สุขแก่ผู้อื่นตลอดเวลา

บางครั้งพระองค์ก็ทรงช่วยเหลือ
สาวก เช่นมีอยู่คราวหนึ่ง พระรูปหนึ่ง
ป่วยมาก น้ำเหลืองเต็มไปทั้งร่างกาย
นอนเจ็บอยู่ในกุฏิ ไม่มีใครเหลียวแลเอา
ใจใส่ พระองค์เมื่อตื่นแต่เช้าตามปกติก็
มักจะแผ่พระญาณมองไป คิดไปว่าวันนี้
ควรจะไปช่วยใคร ใครเกิดความทุกข์
ยากลำบากเดือดร้อนบ้าง

อันนี้ก็สำคัญที่เราควรเอามาใช้ใน
ชีวิตประจำวันของเรา ตื่นแต่เช้านี้เราควร

จะคิดว่า วันนี้เราจะใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นได้โดยวิธีใด มีอะไรที่เราจะรับใช้เพื่อนมนุษย์ ที่จะทำให้เพื่อนมนุษย์มีความสุขสบาย ในฐานะที่เราพอจะช่วยได้ มีบ้างไหม

มองในครอบครัว มองออกไปบ้าน ใกล้เรือนเคียง มองออกไปในสังคมที่เราปฏิบัติงาน มองไปให้รอบๆ ว่ามันมีอะไรที่เราจะช่วยให้คนอื่นได้มีความสุขความสบายขึ้นกว่าปกติได้ และเมื่อเห็นสิ่งนั้นแล้ว เราก็งงอยู่นิ่งอยู่เฉย เราต้องไปช่วยคนเหล่านั้นให้พ้นจากความมีปัญหาก็กลายเป็นปัญหา คือความทุกข์ทางใจให้แก่คนเหล่านั้น อันนี้ก็เรียกว่า“เดินตามรอย

พระยุคลบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้า”

เพราะพระพุทธเจ้านั้น ทรงต้น
 บรรทมประมาณตีสี่ แล้วก็ทรงแผ่พระ
 ญาณที่เป็นความรู้ทางจิตพิเศษออกไปว่า
 ใครเป็นทุกข์บ้าง ใครเดือดร้อนบ้าง จะ
 ได้ไปสอนเขาให้คลายจากความทุกข์
 ความเดือดร้อน ที่เรียกว่า“ไปโปรด”
 หมายความว่า ไปชี้แนวทางชีวิตให้คน
 เหล่านั้นเข้าใจตามหน้าที่ของพระพุทธเจ้า
 พระองค์ทรงกระทำอย่างนั้นตลอดมาเป็น
 เวลา ๔๕ ปี

เราจึงควรจะได้ถ่ายทอดวิธีการนี้มา
 ไว้ในชีวิตของเรา ด้วยเราคิดว่า “วันนี้เรา
 จะทำประโยชน์อะไรแก่ใครได้บ้าง” อย่า

คิดว่า“วันนี้เราจะเอาไรด์เอาเปรียบใคร
ได้บ้าง”หรือว่า“จะไปเอาอะไรจากใคร
บ้าง” อย่าคิดในเรื่องจะเอาอะไรจากใคร
แต่คิดว่าเราจะให้อะไรแก่ใครได้บ้างในวันนี้

อย่าคิดในเรื่อง“เอา” ให้คิดในเรื่อง
“ให้” อย่าตกใจว่า“ให้”แล้วมันจะไม่“ได้”
เพราะ“ให้”นะ มันจึง“ได้” แต่ถ้าไม่ให้
แล้วจะได้อะไร คนไม่ให้ นะไม่ได้อะไรหรอก
ถ้า“ยิ่งให้”มันก็“ยิ่งได้”

พระพุทธเจ้าท่านอยู่ด้วยการให้
ไม่ใช่อยู่ด้วยการรับ การรับนั้นเป็นผลที่
พระองค์ให้ เพียงเล็กน้อย ไม่ได้ต้องการ
อะไรมากมายในชีวิตของพระองค์ แต่ว่า
ทรงให้มากตลอดเวลา นี้เรียกว่า“ให้”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระบรมราชินีนาถ ของเรานั้นก็ได้ปฏิบัติ
ในเรื่องนี้ คือทรงให้อยู่ตลอดเวลา พอ
พระองค์สบายร่างกายเป็นปกติ พระองค์
ก็ไม่พักอยู่กรุงเทพฯ ก็ต้องไปเชียงใหม่
ไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปภาคใต้
ไปหัวหิน ไปให้ ไปให้ความสุขแก่ชาว
บ้านในท้องถิ่นนั้น เพียงแต่เขาเห็นก็เป็น
สุขแล้ว ได้เห็นพระเจ้าแผ่นดินนี้ก็มี
ความสุขแล้ว ได้เห็นพระบรมราชินีนาถ
พระราชธิดาที่เสด็จตามพระองค์ไป เขาก็
มีความสุขแล้ว สุขด้วยการได้เห็น เห็น
บุคคลที่เป็นประโยชน์แก่สังคม เห็น
บุคคลที่มีคุณธรรม ก็มีความสุขทางใจ

นี่เรียกว่า“ให้” อย่างน้อยให้เขาเห็นก็
สบายใจ

แต่ว่าพระองค์ไม่ได้“ให้”เพียงเท่า
นั้น แต่ทรงพิจารณาว่าในหมู่บ้านนี้ ใน
ตำบลนี้มีเรื่องอะไรเดือดร้อน ชัดช่องอะไร
ไม่สะดวกในเรื่องอะไร ในเรื่องการเป็น
การอยู่การทำมาหากิน ก็ทรงพิจารณา
ศึกษาว่าควรจะปรับปรุงอะไรบ้าง เลยเกิด
“โครงการในพระราชดำริ” ขึ้น คือพระ
องค์คิดโครงการเหล่านั้นมอบให้รัฐบาล
รัฐบาลก็ต้องไปจัดไปทำ แล้วโครงการใด
ที่เป็นของในหลวงนี้ทำเร็ว ข้าราชการทำ
อย่างรวดเร็วด้วยความตั้งใจ เพราะ
อะไร เพราะเขารักพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อ

รักแล้วก็มีความรักเอาใจใส่ การ
ใช้สติปัญญาค้นคว้ามันก็เกิดขึ้น งานนั้นก็
เจริญก้าวหน้า

อีกประการหนึ่ง พระองค์ให้ทำ
อะไรแล้ว เสด็จไปตรวจด้วย พอปีนี้สั่งไว้
ถึงรอบปีหน้าก็เสด็จไปตรวจ ไปถึงไหนแล้ว
พวกนั้นก็ทำงานกันตัวเป็นเกลียวในหลวง
จะเสด็จมาตรวจ เองงานเอาการ คือพระ
องค์เสด็จไป“ให้” ก็มีแต่ความสุขความ
ความสบาย

ที่จังหวัดเชียงใหม่ในสมัยก่อนนี้มี
ครุบา แต่ว่าเขาเรียก“คูบา” ตัว“ร” มัน
ไม่มี เขาเรียก“คูบาศรีวิชัย” ใครเคยไป
เที่ยวเชียงใหม่ นั่งรถขึ้นดอยสุเทพ สบาย

นั่นฝีมือของครุบาศรีวิชัย ทำงาน ๕ เดือน
กับ ๒๒ วัน ตัดถนนขึ้นยอดภูเขาให้รถวิ่ง
ได้ ถ้าใช้งบประมาณของรัฐบาล ๓ ปี ก็
ไม่เสร็จ แล้วก็ต้องใช้เงินกันหลายสิบล้าน

แต่อาศัยบารมีความเมตตาของ
ครุบาศรีวิชัย คนมาทำถนนเรียกว่าแบ่ง
กันทำ ชั้นแรกแบ่งคนละวา มามากขึ้น
แบ่งคนละศอกเท่านั้นเอง ช่วยกันขุดถึง
ยอดพระเจดีย์บันไดพระเจดีย์ขึ้นพระธาตุ
หนึ่งเดือนกับสิบห้าวันเหมือนกับเนรมิต
ถนนเสร็จเรียบร้อย แต่ว่าไม่ได้ลาดยาง
เพราะว่าการลาดยางนั้นประชาชนทำไม่ได้
ไม่มีเทคนิคในเรื่องนี้ ก็ต้องทิ้งไว้ให้รัฐบาล
ก็พอดีกับในหลวงทรงเลือกสร้างวังที่ภูพิงค์

ต้องผ่านถนนสายนั้น เลยกลายเป็นถนน
เรียบร้อย

ก่อนขึ้นบนดอยสุเทพ เราจะเห็นรูป
พระยืนตระหง่านอยู่ตรงนั้น นั่นแหละเจ้า
ของถนนผู้ทำให้เราเกิดความสบายใจ

ปกติของครูบาศรีวิชัยนั้นมีปฏิปทา
ข้อปฏิบัติอย่างไร ท่าน“ไม่เอา” ครูบา
ศรีวิชัยนี้เป็นผู้ “ไม่เอา” มีแต่“ให้”

ท่านไปทำอะไรที่ไหนท่านไปมือเปล่า
ไปนั่งที่นั่น เมืองเหนือเขาเรียกว่า “ไปนั่ง
หนัก” นั่งหนักคือนั่งอย่างหนักแน่น อย่าง
อดทน ถ้าไม่สำเร็จก็จะไม่ไปจากที่นี่

เมื่อท่านไปนั่งอยู่ที่ไหนคนก็ไป
ไปไหว้ไปนมัสการ ไปถึงเห็นทำอะไร เขา

ก็ซื้อปูน ซื้อหิน ซื้อทราย ซื้อเหล็ก ซื้อ
แล้วไม่ได้เอามาทิ้งไว้นะ ทำด้วย ซื้อเหล็ก
มาต้องเอามาช่วยกันตัดช่วยसानทำให้
เป็นโครงขึ้น ซื้อปูนก็เอาไปเทลงในรางปูน
ซื้อทรายก็ไปเทลงไป ซื้อหินก็ไปเทลงไป
ช่วยกันกวน กวนเสร็จแล้วเอาไปเทลงใน
แบบ ช่างแบบเขามือ อาสาสมัครทั้งนั้น
คนทำงานวันหนึ่ง ๆ มากมาย

วิหารวัดสวนดอกใหญ่ยาวเหลือเกิน
คนทำกันเพียงสองเดือนก็สำเร็จเรียบร้อย
เพราะอาศัยแรงงานที่คนไปเสียสละ ไปทำ
กันเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ผู้อื่น

ครูบาศรีวิชัยนั้นเป็นแม่เหล็กที่ดึงดูด
ดูดประชาชนให้มาทำงาน ท่านทำงาน

ตรงนั้นเสร็จแล้ว ท่านลุกขึ้นไปเฉยๆ ไม่
หยิบอะไรไปสักชิ้นหนึ่ง จากสถานที่นั้น
แล้วก็ไปนั่งที่อื่นต่อไป คนก็แห่ไปทำอีก
ไม่ว่าไปนั่งที่ไหนคนก็ต้องไปกันทั้งนั้นละ

เมื่อไปอยู่เชียงใหม่ ก็ศึกษาว่าครุบา
นี้ท่านเก่งอย่างไร ท่านเก่งตรง“ไม่เอา”
เท่านั้นเอง ไม่ใช่เก่งเรื่องอะไร คนเรา
ถ้า“ไม่เอา” คนก็ยิ่ง“ให้”นะ ยิ่ง“เอา”
คนยิ่ง“ไม่ให้” ให้ๆ ไปแล้วหาย ให้ไป
แล้วหาย คนมันก็ไม่ให้ แต่นี่ให้ไปแล้วมัน
เกิดอะไรขึ้นมา คนก็ชอบให้ เพราะว่าให้
แล้วเป็นประโยชน์ นี่เรียกว่า “ไม่เอา”
คือไม่เอาเป็นส่วนตัว ไม่เอาใส่กระเป๋า
ใส่ย่าม แต่เอามาแล้วทำให้เกิดประโยชน์

คนก็ชอบให้ ครูบาท่านอยู่อย่างนั้น

ท่านมีสัจจะประจำใจว่าจะทำอะไร
ท่านก็ทำว่าจะไปไหนท่านก็ไป แล้วทำกิจ
เป็นเวลา ถึงเวลาท่านสวดมนต์ ให้เจ้า
ครองเมืองเชียงใหม่มานั่ง ท่านก็ต้องสวด
ละ ถึงเวลาท่านก็สวด ใครจะมาตอนท่าน
สวดมนต์ ท่านสวดมนต์ไม่จบท่านไม่ลุก
ขึ้นไปต้อนรับ ท่านนั่งเฉย ๆ เป็นเวลาของ
ท่านนี้ ท่านทำอย่างนั้นสม่ำเสมอตลอด
เวลาในชีวิตของท่าน คนได้เห็นแล้วก็
เลื่อมใสศรัทธา ช่วยกันทำบุญ

เข่าว่าทำบุญกับ“ผู้ไม่เอา”นั้น มัน
ได้บุญมาก ได้อานิสงส์มาก อานิสงส์มัน
อยู่ตรงไหน ตรงที่สิ่งนั้นไปเกิดเป็นสิ่งอื่น

ต่อไป บุคคลอย่างนี้เราเรียกว่าเป็น “พระ
 โสดาบัน” พระอริยบุคคลชั้นโสดาบัน
 คือเป็นบุคคล“ไม่เอา”แล้ว ให้อะไรก็ไม่
 เอาแล้ว ไม่เอาเป็นส่วนตัวแล้ว เอามา
 เพื่อทำประโยชน์ เพื่อทำสิ่งที่เป็นคุณเป็น
 ค่าแก่สังคมต่อไป ยิ่งทำ คนก็ยิ่งให้ ยิ่งให้
 มากขึ้น มากขึ้น เพราะเห็นว่าทำจริงทำ
 เป็นประโยชน์ หลักการมันเป็นอย่างนั้น

ที่นี้ เรามองดูศาสนาอื่นบ้างว่าเป็น
 “ผู้ให้”ขนาดไหน พระเยซูคริสต์ท่านก็
 เป็น ผู้ให้ตลอดเวลา ท่านช่วยเหลือคนให้
 พ้นจากทุกข์ยาก ไม่ต้องการอะไรจากคน
 เหล่านั้น อันนี้ก็คือการทำงานเพื่อ
 ประโยชน์เพื่อความสุขแก่เพื่อนมนุษย์

ทั้งหลาย เรียกว่าเป็น“ผู้ให้”อยู่ตลอดเวลาเหมือนกัน

เราศึกษาชีวิตของบรมครูทั้งหลาย ศาสดาทั้งหลายนี้มีชีวิตอยู่ด้วยการ“ให้” ไม่หวังอะไรตอบแทน นอกจากว่าให้คนอื่นสบายใจ เป็นเรื่องใหญ่เป็นเรื่องสำคัญที่ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน อันนี้เป็นหลักการที่เราควรจะทำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ใ้หนักทุกวัน ๆ ว่า“วันนี้เราจะทำประโยชน์อะไรแก่ใครได้บ้าง” แล้วก็ทำ

การคิดจะทำประโยชน์อะไรแก่ผู้อื่นนั้นทำได้ทุกเวลานาที เราขับรถไปบนถนนนี้ เราคิดว่าเราจะขับรถอย่างไรจึงจะเป็นความสบายแก่คนอื่น มันก็ต้องเคารพ

ระเบียบ กฏจรรยา ไม่แข่งในที่ที่ไม่ควร
 จะแข่ง ระเบียบอันใดเราก็ปฏิบัติ คนอื่น
 ก็ไม่เดือดร้อน แต่ถ้าขับไม่ถือระเบียบก็
 สร้างความทุกข์ให้แก่คนทั้งหลาย เช่นเรา
 ไปขับตัดหน้าเขา เขาชนตุมเข้าให้ ไร้วัว
 เองก็ถูกชน ไร้วัวชนก็เดือดร้อน ตำรวจ
 ต้องเชิญตัวไปโรงพัก บางทีก็ต้องถูกปรับ
 ถูกลงโทษไป คือทำให้คนอื่นเดือดร้อนแล้ว

หรือว่าเราทำสิ่งสกปรกบนถนนหน
 ทาง ทั้งขยะไม่เลือกที่ทิ้งมูลฝอยสกปรก
 ไว้ในที่ที่ไม่ควรทิ้ง คนผ่านไปผ่านมา
 ได้กลิ่นสิ่งเหล่านั้น มันเกิดเชื้อโรค อย่าง
 นี้ก็เรียกว่าเราไม่ช่วยให้คนอื่นสบาย
 ทำให้คนอื่นเป็นโรค แต่ถ้าเราคิดว่าจะ

ช่วยให้คนอื่นสบาย เราไม่ทิ้งอะไรเพ่นพ่าน
เราเอาไปวางไว้เป็นระเบียบ

ความจริงสมัยนี้น่าจะใช้ถุงพลาสติก
ไบโต ๆ ใส่ชยะ ใส่ลงไปในถุง ใส่ ๆ แล้ว
มัดปากถุงเอาไปวางไว้ รถชยะมาถึงก็ยก
ไปเลยไม่ต้องไปโกย แมลงวันก็ไม่ตอม
กลิ่นมันก็ไม่เหม็น ชยะมูลฝอยใส่ถุงนี้มัน
วิเศษ ไม่เพ่นพ่านไม่เกิดความเสียหาย
มันก็สะดวกสบาย เราไม่ยากให้คนอื่น
เป็นทุกข์เราก็ไม่ทิ้งชยะมูลฝอยเพ่นพ่าน
หรือว่าเราจะทำอะไรที่จะก่อปัญหา
แก่คนอื่น เช่น เราสนุก แล้วก็เปิดเครื่อง
ขยายเสียงดังก้องไปเลย มีงานอะไร จะ
เป็นงานบวชนาค งานศพ งานแต่งงาน

เปิดเครื่องขยายเสียงหนวกหูชาวบ้าน
ตลอดคืน อันนี้มันสร้างความทุกข์ให้แก่
คนอื่น ถ้าคิดได้ว่าเราไม่ควรทำอะไรให้
เป็นทุกข์แก่คนอื่น แล้วไปนั่งเปิดอยู่ทำไม

เราใช้เครื่องเสียงสำหรับเรียกคน
ประกาศโฆษณาอะไรที่จำเป็น มันก็ไม่
หนวกหูชาวบ้าน ไม่ก่อความรำคาญให้
แก่ใครๆ คิดอย่างนี้แล้วมันจะเป็นเครื่อง
ช่วยให้ตัวเราดีขึ้น ช่วยให้สังคมที่เราอยู่
อาศัยดีขึ้น เพราะเราคิดว่าเราจะอยู่เพื่อ
ประโยชน์เพื่อความสุขแก่เพื่อนมนุษย์
ทั้งหลาย เราไม่ได้อยู่เพื่อตัวเอง

เราจะไปไหน เราก็ตั่งปัญหาว่าไป
ทำไม? ไปแล้วมันจะทำให้คนอื่นดีขึ้น

ไหม? ทำให้คนอื่นมีความสุขทางใจหรือไม่? ถ้าเราไปแล้ว ทำให้คนอื่นมีความสุขมีความสบายใจเราก็ไป แต่ถ้าไปแล้วหนักใจแก่คนอื่น สร้างปัญหาให้แก่คนอื่น อย่าไปดีกว่า

ทำอะไรก็เหมือนกัน พูดอะไรก็เหมือนกัน หรือว่าจะเขียนหนังสือสักเล่มหนึ่ง แต่เขียนแล้วมันไปทำคนให้จิตใจตกต่ำ ทำให้คนมีกิเลสเพิ่มขึ้น เช่นว่า เพิ่มราคา โทสะ โมหะ ขึ้นในจิตใจ หนังสือนั้นไม่มีราคา ไม่มีความหมาย เป็นพิษทำลายจิตใจคน ซึ่งสมัยนี้มีมาก คนผลิตหนังสือประเภททำลายจิตใจคนมีมาก เขาไม่คิดถึงคนอื่น คิดถึงแต่กระเป๋าของตัวเอง

ว่าหนังสือประเภทนี้ขายดี คนชอบ แต่หา
 รู้ว่ามันมีพิษสงขนาดไหน มันทำคนให้
 มีความตกต่ำทางจิตใจ เป็นการเพิ่ม
 กิเลสต่างๆ ขึ้นในใจของคนเหล่านั้น
 อันนี้เป็นเรื่องไม่ถูกต้อง

ถ้าคนคิดว่าเราจะเขียนหนังสือเพื่อ
 ประโยชน์เพื่อความสุขแก่คนอื่น ก็เขียน
 แต่เรื่องที่สร้างนิสัยเพาะความดีงามให้
 เกิดขึ้นในจิตใจของคน โลกจะดีขึ้นกว่านี้
 ถ้านักเขียนทั้งหลายมีความคิดอย่างนั้น

หรือว่านักหนังสือพิมพ์นี้เขียนแต่
 เรื่องที่มันจะเป็นประโยชน์ ไม่ใช่ให้มัน
 เต็มหน้ากระดาษแล้วก็หายไปๆ คนซื้อไป
 แล้วมันก็ไม่คุ้ม อ่านแล้วมันก็ไม่ได้อะไร

ขึ้นมา ควรจะคิดว่าเราจะเขียนอะไร เพื่อสอนคนเตือนจิตสะกิดใจให้คนเกิดความรู้สึกนึกคิดในทางที่ถูกที่ชอบ คิดอย่างนี้เรื่องทั้งหลายก็ดีขึ้นเป็นประโยชน์ขึ้น

นักแต่งเพลง มีคนแต่งเพลงบรรเลงกันทั่วไป อาตมานั่งฟังๆ เพลงทั้งหลายที่เขาเปิดอยู่ที่นี่ ฟังๆ แล้วมันไม่ค่อยได้เรื่องอะไร มันมีแต่เรื่องรักๆ ใคร่ๆ “ชอบเธออย่างนั้น รักเธออย่างนี้” อะไรอย่างนั้นนะ เธอไม่รักฉัน ฉันจะตายแล้ว มันได้อะไรขึ้นมา เด็กฟังแล้วมันได้อะไรขึ้นมาในจิตใจ คนฟังแล้วมันก็ไม่ได้อะไร นอกจากว่ามีความคิดในทางแพ้อึน ไม่ได้เรื่องที่เป็นสาระ เราน่าจะช่วยกันแต่ง

เพลงที่คนฟังแล้วเกิดความคิดถูกต้อง
 การกระทำที่ถูกต้อง เร่งเร้าอารมณ์ใน
 การสร้างสรรค์ ในทางศีลธรรม ทาง
 เพาะเชื่อกุณงามความดีให้เกิดขึ้นในจิต
 ใจ จะได้ประโยชน์มากกว่า

เรามาช่วยกันสร้างสรรค์มูลฐาน
 ของสังคมให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องดี
 งามตามหลักธรรมทางศาสนา ไม่ว่าเรา
 จะเป็นผู้นับถือศาสนาใด ความจริงเรื่อง
 ศาสนานี้ชื่อมันหลายชื่อแตกต่างกันไป
 แต่เนื้อแท้ก็คือตัวธรรมะที่เป็นข้อปฏิบัติ
 เพื่อให้ชีวิตสงบ ให้ประโยชน์แก่ผู้อื่น

อาตมานี้ไม่มีความคิดเห็นว่ามัน
 แตกแยกอะไรในเรื่องศาสนา เห็นว่าทุก

คนเป็นผู้ปฏิบัติธรรมตามแนวทางที่ตน
พอใจ จากหนังสือคัมภีร์ที่ตนได้อ่านตน
เข้าใจ แล้วถ้าเรามาดูแล้วผู้ปฏิบัติธรรม
นั้นมีจิตใจอย่างไร มีจิตใจสงบ เยือกเย็น
มีปัญญา มีเหตุผล ใช้ชีวิตตนให้เป็น
ประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ จุดหมายมันอยู่
ที่ตรงนั้น ผู้ปฏิบัติธรรมมันมุ่งไปทางนั้น

เพราะฉะนั้น เมื่อเราพบใครซึ่งเป็น
ผู้ปฏิบัติธรรม เราก็ไม่รู้สึกว่าแตกต่างกัน
เหมือนในสมาคมของเราวันนี้ก็มีโยมชื่คา
ทอลิกมานั่งอยู่คนหนึ่ง ก็เหมือนกันกับ
พวกเราทั้งหลาย คือเป็นผู้ประพฤติธรรม
เดินในทางถูกทางชอบ เดินไปสู่ความ
บริสุทธิ์ของจิตใจ เดินไปสู่ความสงบ

เดินไปสู่ความสว่างด้านปัญญา เพื่อ
ช่วยแก้ปัญหาสังคม เราเห็นแล้วเราก็ควร
จะยิ้มให้กัน ควรสนทนาปราศรัยกัน เป็น
เหมือนพี่เหมือนน้อง เพราะเดินทาง
สายเดียวกัน แต่ว่าอาจจะชื่อแตกต่างกัน

ชื่อมันอย่างนั้น ของบางอย่างชื่อไม่
เหมือนกัน เช่น น้ำ อย่างนี้ ฝรั่งเศสเรียก
อย่างหนึ่ง จีนเรียกอย่างหนึ่ง ไทยเรียก
อย่างหนึ่ง แคมมาเลเซียเรียกอย่างหนึ่ง
เอามาดูแล้วมันก็“น้ำ” นั่นแหละ ของเหลว
ดื่มแล้วแก้กระหายได้ อาบแล้วมันแก้ร้อน
ได้ ชะล้างสิ่งโสโครกได้ นี่มันก็น้ำเท่ากัน
จะเรียก“วอเตอร์” จะเรียก“จู้” จะเรียก
“อาเยอะ” จะเรียกอะไร มันก็“น้ำ” นั่น

แหละ แต่ว่าคนเราบางที่มันทะเลาะกันที่
 ชื่อ ไม่ได้เรื่องอะไร เราควรจะหันหน้า
 เข้าหากัน ประนีประนอมกัน แล้วช่วย
 สร้างสรรค์โลกนี้ให้อยู่ในสภาพสงบ

สังคมมนุษย์เราเวลานี้ ผู้ประพฤติ
 ธรรมต้องร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสรรค์
 โลกให้สงบ ใ้ผู้ไม่ประพฤติธรรมมันก็
 รวมกันอยู่เหมือนกัน เช่น โจรนี่มันรวม
 กันบ่อยๆ รวมกันเพื่อไปปล้น รวมกันไป
 ในทางฉิบหาย ไม่ได้เรื่องอะไร

ทีนี้เราที่เป็นบัณฑิต เป็นผู้มีความรู้
 ในด้านธรรมะ เราก็มารวมกันเพื่อต่อต้าน
 สิ่งชั่วร้าย เราไม่ทำลายใคร แต่เราทำลาย
 สิ่งชั่วร้ายที่อยู่ในจิตใจของคน ให้คนนั้น

มีจิตใจผ่องใสปราศจากสิ่งโสโครก

เหมือนกับเราเอาน้ำเข้าเครื่องกรอง
กรองแล้วน้ำสะอาดดื่มได้ คนก็เหมือนกัน
ถ้าใครไม่ดี เราก็จับเข้าเครื่องกรองเสีย
แล้วจะได้เป็นคนบริสุทธิ์สะอาดเรียบร้อย

อันนี้ควรจะถือว่าเป็นหน้าที่ของเรา
ทุกคนที่จะชักจูงเพื่อนฝูงมิตรสหายให้
เข้าหาธรรมะให้เดินไปในทางที่ถูกที่ชอบ
อย่าไปจูงเพื่อนเข้าไปสู่ทางแห่งอบาย
ให้เดินไปในทางธรรมะ ช่วยกันทำอย่างนี้
สังคมก็จะดีขึ้น มีแต่ความสงบ ทุกคน
ก็ได้รับความสุขทั่วหน้ากัน

จากปาฐกถาธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๒๕
แสดง ณ โรงเรียนพุทธธรรม วัดชลประทานรังสฤษดิ์

ความสุขอยู่ไม่ไกล ถ้าเรา “ให้” กันและกัน

ของบางอย่างซื้อไม่ได้ด้วยเงินทอง
เพราะเป็นของไม่มีราคาขาย
เช่นความรักความปรานีมีน้ำใจ
ปลูกฝังให้คิดชอบประกอบกัน

สิ่งเหล่านี้มีค่าแก่ชีวิต
แต่ว่าเงินไม่มีสิทธิ์มาจัดสรร
ได้แต่เพียงเราจะให้กันและกัน
และผู้ให้ได้รางวัลคืออímใจ

ตั้งแต่เช้า เราควรคิดว่า
วันนี้จะใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นได้อย่างไร
ใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์แก่ชาติ แก่ศาสนา
แก่สังคม ได้อย่างไร
ไม่ควรคิดว่า“จะเอารัดเอาเปรียบใครได้บ้าง”
หรือจะไปเอาอะไรจากใครบ้าง
คือคิดแต่จะ“ให้” ไม่คิดจะ“เอา”
อย่าตกใจว่าให้แล้วจะไม่ได้ เพราะให้นะมันจึงได้
ถ้าไม่ให้แล้วจะได้อะไร
ถ้า“ยิ่งให้” มันก็“ยิ่งได้”